

Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság
3.Bhar.315/2015/5. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Budapesten, 2016. év január hó 27. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

ítéletet:

A hitelsértés vétsége miatt I. r. vádlott és társai ellen indult büntetőügyben az ügyész másodfellebbezését elbírálv a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 2015. év június hó 23. napján kelt 9.Bf.319/2014/15. számú ítéletét I. rendű és II. rendű vádlottak tekintetében **megváltoztatja.**

I. rendű és II. rendű vádlottak bűnösök hitelsértés vétségében (1978. évi IV. tv. 330. §), melyet a II. rendű vádlott bűnsegédi minőségben követett el.

Ezért mindkét vádlottat egyaránt 1 (egy) évre próbára bocsátja.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét I. rendű és II. rendű vádlottakkal szemben helybenhagyja.

A harmadfokú eljárásban felmerült összesen 48.720 (negyvennyolcezer-hétszázhusz) forint büntügyi költségből I. rendű vádlott 21.660 (huszonegyezer-hatszázhatvan) forintot II. rendű vádlott 27.060 (huszonhétezer-hatvan) forintot köteles megfizetni az államnak.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS

A Monori Járásbíróság a 2014. január 07. napján kelt 6.B.514/2012/9. számú ítéletével

- I. r. vádlottat hitelsértés vétsége [1978. évi IV. törvény 330. §] miatt 100 napi tétel, 2.500.- forint napi tétel összegű, összesen 250.000.- forint pénzbüntetésre ítélte, melynek megfizetésére 10 havi részletfizetést engedélyezett;

- II. r. vádlottat bűnsegédként elkövetett hitelsértés vétsége [1978. évi IV. törvény 330. §] miatt 100 napi tétel, 2.500.- forint napi tétel összegű, összesen 250.000.- forint pénzbüntetésre ítélte, melynek megfizetésére 10 havi részletfizetést engedélyezett;

- III. r. vádlottat bűnsegédként elkövetett hitelsértés vétsége [1978. évi IV. törvény 330. §] miatt 150 napi tétel, 3.000.- forint napi tétel összegű, összesen 450.000.- forint pénzbüntetésre ítélte, melynek megfizetésére 10 havi részletfizetést engedélyezett.

Az elsőfokú bíróság ítéletét az ügyész tudomásul vette, ellene I. r., II. r. és III. r. vádlott enyhítés érdekében jelentettek be fellebbezést.

A fellebbezés alapján eljáró Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2015. év június hó 23. napján megtartott tárgyaláson kihirdetett 9.Bf.319/2014/15. számú határozatával a Monori Járásbíróság 6.B.514/2012/9. számú ítéletét megváltoztatta, I. r. és II. r. vádlottakat az ellenük az 1978. évi IV. törvény 330. §-ba ütköző bűnsegédként elkövetett hitelsértés vétsége miatt emelt vád alól - bűncselekmény hiányában - felmentette. III. r. vádlott bűnsegédként elkövetett hitelsértés vétségeként [1978. évi IV. törvény 330. §] értékelt cselekményét az 1978. évi IV. törvény 317. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a.) pont szerint minősülő sikkasztás büntettének

minősítette, a pénzbüntetését 240 óra, fizikai munkakörben letöltendő közérdekű munkára változtatta, rendelkezett annak átváltoztatásáról, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét a III. r. vádlottra helybenhagyta. A másodfokú eljárásban felmerült 96.012.- forint bűnügyi költségből kötelezte III. r. vádlottat 50.000.- forint viselésére, míg a fennmaradó 46.012.- forint tekintetében megállapította, hogy azt az állam viseli.

A másodfokú bíróság ítélete ellen az ügyész I. r. és II. r. vádlottak terhére, bűnösségük megállapítása és büntetés kiszabása érdekében jelentett be fellebbezést. Az ítélet III. r. vádlott tekintetében 2015. június 23. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.1116/2015/1. számú átiratában és képviselője a harmadfokú nyilvános ülésen a bejelentett másodfellebbezést fenntartotta. Álláspontja szerint tévedett a másodfokú bíróság, amikor az I-II. r. vádlottakat felmentette a terhükre rótt bűncselekmény miatt emelt vád alól.

I. r. vádlott a hitel fedezetéül szolgáló gépkocsit úgy adta át III. r. vádlottnak, hogy az átadás tényéről, a gépkocsi feltalálási helyéről nem tájékoztatta a hitelezőt és semmilyen biztosítékot nem kért és nem is kapott a hitel visszafizetésére.

Abból a tényből, hogy a gépkocsi pótkulcsát és szervizkönyvét magánál tartotta, nem vonható le olyan következtetés, hogy a jármű sorsát továbbra is figyelemmel kívánta kísérni, ehhez legalább arra lett volna szükség, hogy ezek helyett a gépkocsi törzskönyvét magánál tartsa, ugyanis ezzel tudta volna megakadályozni annak továbbadását.

Mindebből kizárólag arra lehet következtetni, hogy I. r. vádlott előre láthatta magatartása lehetséges következményeit és belenyugodott abba, hogyha a III. r. vádlott a törlesztő részleteket bármely okból nem fizetné, úgy - anyagi helyzetükre figyelemmel - a hitelezőnek a fedezetből történő kielégítése meg fog hiúsulni. A személygépkocsi feltalálási helye - I. r. vádlott magatartása következtében - ismeretlen, ezáltal a hitelező kielégítése megghiúsult, ezzel az I. r. vádlott magatartása befejezetté vált. II. r. vádlott valamennyi releváns tényről tudomással bírt, közreműködött a gépkocsinak a III. r. vádlott részére történő átadásában, ezzel szándékosan segítséget nyújtott az I. r. vádlottnak, ezért bűnsegédként járult hozzá a hitelezői igény megghiúsulásához.

Mindezek alapján indítványozta az ítélet megváltoztatását, I. r. és II. r. vádlottak bűnösségének megállapítását hitelsértés vétségében [1978. évi IV. törvény 330. §], melyet a II. r. vádlott bűnsegédként követett el, velük szemben közérdekű munka kiszabását és a felmerült bűnügyi költség megfizetésére kötelezést kért.

Az I. r. és II. r. vádlottak védői a másodfokú ítélet helybenhagyására tettek indítványt, annak helyes indokaira tekintettel.

I. r. és II. r. vádlottak érdemben felszólalni nem kívántak és az utolsó szó jogán sem nyilatkoztak.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy a másodfokú bíróság ítéletével szemben helytállóan biztosított fellebbezési jogot a Be. 386. § (1) bekezdés c.) pontja alapján, miután az elsőfokon elítélt I. r. és II. r. vádlottakat felmentette.

A bejelentett ügyészi másodfellebbezés alapos.

A Be. 387. § (1) és (2) bekezdései alapján a harmadfokú bíróság felülbírált a másodfokú bíróság fellebbezéssel megtámadott ítéletének minden rendelkezését és az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárást, - függetlenül attól, hogy ki fellebbezett - abból a szempontból is, hogy az eljárási

szabályokat az elsőfokú, illetőleg a másodfokú bírósági eljárásban megtartották-e, valamint a másodfokú ítélet megalapozott-e.

A Be. 388. § (1) bekezdése szerint a harmadfokú bíróság a határozatát arra a tényállásra alapítja, amelynek alapján a másodfokú bíróság a megtámadott ítéletét meghozta, kivéve, ha ez a tényállás megalapozatlan.

A felülbírálat során a harmadfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az eljárást a perrendi szabályoknak megfelelően, kellő részletességgel és alaposággal folytatta le. I. r. és II. r. vádlottak esetében a vád tárgyává tett bűncselekmény elbírálásához szükséges összes fellelhető bizonyítékot beszerezte. A Be. 75. § (1) bekezdésben megfogalmazott ügyfelderítési kötelezettségnek eleget tett. A bizonyítékokat a Be. 78. § (3) bekezdésében írtak szerint, egyenként és összességében értékelte. Kimerítő alaposággal, a logika és az ésszerűség szabályainak megfelelően számot adott arról, hogy a tényállás megállapításakor mely bizonyítékoknak adott hitelt, illetve melyeket, milyen indokokkal vetett el.

A másodfokú bíróság, bár a felülbírálat során pontosította az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást, azonban az még így sem tekinthető teljes mértékben megalapozottnak, mert hiányosan tartalmazza a helyes jogi következtetés levonásához szükséges tényeket, ezért a harmadfokú bíróság a Be. 351. § (2) bekezdés b.) pont II. fordulata szerinti megalapozatlanságot a Be. 388. § (2) bekezdés második mondata - az iratok tartalma - alapján a tényállás kiegészítésével a következők szerint küszöbölte ki.

A tényállást a Monori Járásbíróság 6.B.514/2012/9. számú ítélet 4. oldal első bekezdés előtt I. r. vádlottnak a nyomozati iratok 266. oldal és az elsőfokú iratok 9. számú jegyzőkönyv 2-3. oldal oldalán lévő, II. r. vádlottnak az elsőfokú iratok 7. számú jegyzőkönyv 2. oldalán lévő vallomásai alapján kiegészíti azzal, hogy: „I. r. vádlott korábban gépjármű-hitel ügyintézőként dolgozott.”

A tényállást a Monori Járásbíróság 6.B.514/2012/9. számú ítélet 4. oldal első bekezdés után a nyomozati iratok 237-243. oldalon lévő üzletszabályzat alapján kiegészíti azzal, hogy „A gépjármű I. r. vádlott tulajdonába került, azonban az a hitel fedezetét képezte. A gépjármű törzskönyvét kizárólag a Zrt. volt jogosult átvenni és a szerződés maradéktalan teljesüléséig őrizni, azt az okmányiroda is részére kézbesítette.

A hitelszerződés

- 11. pontja szerint az ügyfél a gépjárművet lízingbe-, bérbe-, használatba-, vagy kölcsönbe nem adhatja, annak tulajdonjogával nem hagyhat fel, azt el nem adhatja, el nem idegenítheti, el nem zálogosíthatja, illetve semmilyen módon meg nem terhelheti.
- 16. pontja értelmében a Zrt.-t vételi jog illette meg, ennek biztosítására elidegenítési és terhelési tilalmat kötöttek ki a gépjárműre. A vételi jog gyakorlására a Zrt. a szerződés bármely okból - így a törlesztő részlet nem fizetése miatt is - történő felmondása esetén volt jogosult.
- 21. pontja szerint a hitel törlesztő részleteit havonta kellett megfizetni, annak esedékessége minden naptári hónapban az a nap, amely számánál fogva megegyezett a hitelfolyósítás napjával, jelen esetben minden hónap 6-a.”

A tényállást a Monori Járásbíróság 6.B.514/2012/9. számú ítélet 4. oldal második bekezdés első mondat után I. r. vádlottnak a nyomozati iratok 266. oldal és elsőfokú iratok 9. számú jegyzőkönyv 2. oldalon található vallomása alapján kiegészíti azzal, hogy „A kölcsönszerződés nem fizetése miatt

a Zrt. részéről 2011. májusban már a kölcsönszerződés felmondásának lehetősége felmerült, de a tartozást kiegyenlítették, így a szerződés nem szűnt meg, a kölcsönt továbbra is fizették."

A tényállást a Monori Járásbíróság 6.B.514/2012/9. számú ítélet 4. oldal harmadik bekezdés 5. sorban II. r. vádlottnak a nyomozati iratok 191. oldalon lévő vallomása alapján kiegészíti azzal, hogy „A gépkocsit 2011. november 10. napján úgy adták át III. r. vádlott részére, hogy az átadásakor a 2011. október és november hónapban esedékes törlesztő részletek nem voltak befizetve, az átadás előtt a két elmaradt csekk befizetését nem kérték számon III. r. vádlotton. Az I-II. r. vádlottak tudták, hogy az elmaradás a szerződés felmondását és a gépkocsinak a ...Zrt. részére történő átadási kötelezettségét vonja maga után."

A tényállás ezáltal megalapozottá vált, a harmadfokú bíróság határozatát a másodfokú bíróság ekként kiegészített tényállására alapította.

A harmadfokú bíróság nem osztotta a törvényszék másodfokon eljáró tanácsának álláspontját, miszerint I. r. és II. r. vádlottak tényállásban fogalt magatartása nem meríti ki a hitelsértés tényállási elemeit és bűncselekmény hiányában felmentésük indokolt.

A másodfokú bíróság és az ügyészség helyesen utalt a következetes bírói gyakorlatra, mely szerint fedezet elvonásának tekinthető annak eltulajdonítása, zálogba adása, vagy más módon történő megterhelése; a hitelező kielégítésének más módon való megghiúsítása körébe pedig a fedezet elrejtése és eltitkolása tartozik. Az elvonás olyan szándékos és aktív magatartás, mely megakadályozza, hogy a hitelező a fedezethez az esedékesség időpontjában hozzáférjen. Ha az elkövető a fedezet helyett más forrásból biztosítja a hitelező kielégítését, a bűncselekmény megállapítására nem kerülhet sor.

Azonban nem csak és kizárólag az a cselekmény tényállásszerű, amely a tulajdonost megillető birtoklás-használat-rendelkezés joga közül mindhármat megszünteti. A bűncselekmény minden olyan szerződésellenes magatartással megvalósulhat, mely alkalmas a fedezetből való kielégítés megghiúsítására.

A harmadfokú bíróság osztotta a törvényszék és az ügyészség álláspontját a tekintetben, hogy az I. r. vádlott tényállásban foglalt magatartásából nem lehet arra következtetést levonni, hogy nemcsak látta előre, hogy a gépkocsi átadásával a fedezetből való kielégítés megghiúsul, hanem célzatosan is arra törekedett volna, ezért az egyenes szándékkal elkövetés nem állapítható meg.

Az eshetőleges szándékot illetően azonban a harmadfokú bíróság eltérő álláspontra jutott és e körben osztotta az ügyészi érvelést.

Az egyenes és az eshetőleges szándékkal elkövetett cselekmény ún. „értelmi” oldala azonos: az elkövető a törvényi tényállási elemeknek megfelelő tényeket felismeri. Különbség van azonban az eshetőleges és az egyenes szándék ún. „érzelmi” oldalán: a bűncselekmény egyenes szándékkal történt megvalósítása esetén az elkövető kívánja a következményeket, vagyis a következményekkel érzelmileg azonosul, míg az eshetőleges szándék esetén belenyugszik a következmények beállásába, eziránti közömbösség jellemzi.

A tudatos gondatlanság esetén az előrelátás, mint a magatartás ún. „értelmi” oldala szintén megállapítható, azonban az „érzelmi” oldalára a bizakodás jellemző, nem a véletlenre bízva a következmények elmaradását, hanem annak elhárítására tett konkrét - képességeihez és lehetőségeihez mért - intézkedésére vagy konkrét külső körülményre. Ha ez a bizakodása minden

alapot nélkülöző, akkor a következményekbe belenyugvársra, tehát az eshetőleges szándékra lehet következtetni.

Jelen ügyben az I. r. és II. r. vádlottak pontosan tisztában voltak azzal, hogy amennyiben a kölcsön törlesztő részleteit nem fizetik, az milyen következményekkel jár: a szerződés felmondásához, a vételi jog gyakorlásához és a gépkocsinak aZrt. részére történő átadási kötelezettségéhez vezet. Egyrészt ez a szerződés részét képező üzletszabályzatból kiderül; másrészt I. r. vádlott maga is korábban gépjármű-hitel ügyintézőként dolgozott, tehát pontosan tisztában volt az ilyen szerződések szabályaival; harmadrészt nem fizetés miatt a Zrt. részéről korábban, 2011. májusban már a kölcsönszerződés felmondásának lehetősége felmerült, de akkor a tartozás kiegyenlítésére a későbbiekben sor került.

Megromlott anyagi helyzetük miatt I. r. vádlott a törlesztő részletekkel elmaradt, a 2011. október és november hónap elején esedékes összegeket nem fizette be és a jövőben esedékes részletek megfizetését sem tudta vállalni, ezért kölcsönadta a III. r. vádlottnak az autót használatra, aki vállalta az elmaradt és a később esedékes részletek fizetését is. 2011. november 10. napján, az átadás időpontjában már két törlesztő részlet esedékessége lejárt, ennek ellenére a kocsit úgy adta át a Zrt. tudta és beleegyezése nélkül egy harmadik személynek, hogy az elmaradt csekkek befizetését nem ellenőrizte, nem is kérte számon, semmilyen biztosítékot nem kért és nem is kapott a kölcsön további fizetésére, holott tudta, hogy ennek elmaradása rövid időn belül a szerződés felmondásához vezet és ennek következtében a gépkocsit, mint fedezetet át kell adni.

Az ügyészi hivatkozás, miszerint a jármű további sorsának figyelemmel kíséréséhez a törzskönyv megtartása is szükséges lett volna, azért nem alapos, mert az iratok alapján egyértelműen megállapítható volt, hogy a törzskönyv nem a vádlottakhoz került, az okmányiroda azt a Zrt. részére kézbesítette.

Arra viszont az ügyész helyesen utalt, hogy a pótkulcs és a szervizkönyv megtartása önmagában nem biztosította, hogy a birtokból kikerült autó további sorsát, fellelhetőségét ellenőrizni, figyelemmel kísérni tudja. Ahogy ehhez nem volt elegendő az sem, hogy egy ismerősüknek - akinek lakcímét, elérhetőségét, adatait ismerték - adta kölcsön az autót, hiszen a gépkocsi tényleges feltalálási helyéről nem tudott, azzal egy esetleges - és a csekkek befizetésének elmaradása miatt alappal várható - felmondás esetén nem volt lehetősége rendelkezni, ahogy ez később be is igazolódott, hiszen a gépkocsi eltűnt, ahogy anyagi helyzetük miatt a fedezet helyett más forrásból sem tudták biztosítani a hitelező kielégítését.

Mindezekből a harmadfokú bíróság álláspontja szerint az a következtetés vonható le, hogy I. r. vádlott pontosan tisztában volt azzal, hogy e magatartásával veszélybe kerül a kölcsön fedezeteként szolgáló gépjármű visszaszármaztatása, ezáltal a hitelező fedezetből történő kielégítése, melybe belenyugodott, hiszen alapos okkal nem bizakodhatott abban, hogy a magatartásának következménye elmarad. II. r. vádlott pedig, aki az I. r. vádlott élettársaként valamennyi releváns információ birtokában volt és segített a gépkocsi átadását megszervezni, segítséget nyújtott ahhoz, hogy a hitelezői igény kielégítése megghiúsuljon.

Fentiekre tekintettel a harmadfokú bíróság I. r. és II. r. vádlottak bűnösségét állapította meg az 1978. évi IV. törvény 330. §-ba ütköző és aszerint minősülő hitelsértés vétségében, melyet a II. r. vádlott az 1978. évi IV. törvény 21. § (2) bekezdés alapján bűnsegédként követett el.

Az ítéletábra álláspontja szerint az elbíráláskor hatályban lévő új büntetőtörvény a vádlottakra nézve kedvezőbb elbírálást nem eredményez, ezért az elkövetéskori 1978. évi IV. törvény alkalmazása indokolt.

A harmadfokú bíróság I. r. és II. r. vádlottak javára értékelte büntetlen előéletüket, beismerő vallomásukat, azt, hogy egy nagykorú gyermek eltartásáról gondoskodnak és a szándék eshetőleges voltát (Bkv. 56. számú kollégiumi vélemény II/10. pont), illetve a II. r. vádlott esetében bűnsegédi magatartását (Bkv. 56. számú kollégiumi vélemény III/5. pont).

Az időmúlás figyelembe vétele megfelel a Bkv. 56. számú kollégiumi vélemény III/10. pontjában foglalt iránymutatásnak, mely szerint ezen enyhítő körülménynek nagyobb a nyomatéka, ha megközelíti az elévülési időt. Jelen esetben a harmadfokú elbírálásig a cselekmény elkövetésétől több mint 4 év telt el, mely meghaladja az elévülési időt is.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága több magyar vonatkozású ügyben is foglalkozott a tisztességes tárgyaláshoz való jog kérdésével az Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. cikke alapján (Csanádi kontra Magyarország, Németh kontra Magyarország és Aupek kontra Magyarország). Ez ugyanis kimondja, hogy „Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában, illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően.”

A harmadfokú bíróság álláspontja szerint - figyelemmel arra, hogy terhükre értékelendő körülmény nem merült fel, ellenben a javukra kell figyelembe venni az elévülési időt is meghaladó időmúlást, mely az I-II. r. vádlottaknak nem felróható és különös nyomatékú - a büntetés célja úgy is elérhető, ha a bíróság a büntetés kiszabását velük szemben próbaidőre elhalasztja.

Ezért I. r. és II. r. vádlottakat az 1978. évi IV. törvény 72. § (1) bekezdés alapján próbára bocsátotta, annak tartamát az 1978. évi IV. törvény 72. § (5) bekezdés alapján 1-1 évben határozta meg.

A harmadfokú bíróság felhívja az I-II. r. vádlottak figyelmét arra, hogy az 1978. évi IV. törvény 73. § (2) bekezdés értelmében a próbára bocsátást meg kell szüntetni és büntetést kell kiszabni, ha a próbaidő alatt elkövetett bűncselekmény miatt, valamint a próbaidő előtt elkövetett bűncselekmény miatt a próbaidő alatt elítélik. Az 1978. évi IV. törvény 73. § (3) bekezdés értelmében a 73. § (2) bekezdés esetén kívül a próbaidő elteltével az elkövető büntethetősége megszűnik.

Fentiekre tekintettel a Fővárosi Ítéletábra a másodfokú bíróság ítéletét a Be. 398. § (1) bekezdés alapján megváltoztatta, míg egyéb rendelkezéseit a Be. 397. § alapján helybenhagyta.

A harmadfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséget a Be. 338. § (1) és (3) bekezdés alapján I. r. és II. r. vádlottak kötelesek megfizetni.

Budapest, 2016. év január hó 27. napján

Dr. Nehrer Péter s.k.
a tanács elnöke

Dr. Sárecz Szabina Martina s.k.
előadó bíró

Dr. Szalai Géza s.k.
bíró

A Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság **9.Bf.319/2014/15.** számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság **3.Bhar.315/2015/5.** számú ítéletével 2016. év január hó 27. napján jogerős és végrehajtható.

Budapest, 2016. év január hó 27. napján

**. Nehrer Péter s.k.
a tanács elnöke**

*Kiadmány hitelül:
tisztviselő*